

TULEKAHJU KORRAL TEGUTSEMISE PLAAN

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

W. STRUVE 1, 50091 TARTU

2011

Sisukord

Sisukord	1
Üldosa	2
1. Asutuse ja hoone iseloomustus	2
1.1 Asutuse personal ja tööaeg	2
1.2 Hoone iseloomustus	2
1.2.1 Hoone pindala ja korruste arv	2
1.2.2 Hoone tuleohutusala ja tuleohtlikkuse iseloomustus	4
1.2.3 Evakueerumisvõimalused	5
1.3 Tuleohutuspaigaldised	9
1.3.1 Automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem	9
1.3.2 Tulekustutid ja tuletõrjevoolikusüsteem	10
1.3.3 Turvavalgustussüsteem	14
2. Tegevusjuhised tulekahju korral	14
2.1 Tulekahju avastamine	15
2.1.1 ATS-i eest vastutav töötaja	16
2.1.2 Tulekahju avastanud töötaja	16
2.2 Tulekahjust teavitamine	17
2.3 Evakuatsioonihäire edastamine	17
2.3.1 ATS-i eest vastutav töötaja	18
2.3.2 Evakuatsioonijuht	18
2.3.3 Evakuatsiooni eest vastutav isik	19
2.4 Evakuatsiooni läbiviimine	19
2.4.1 Hoones viibivad isikud	19
2.4.2 Evakuatsiooni eest vastutav isik	20
2.4.3 Üldised suunised evakueerumisel ja evakuatsiooni läbiviimisel	20
2.5 Kogunemiskoht	21
2.5.1 Töötajad	21
2.5.2 Evakuatsiooni eest vastutav isik	22
2.5.3 Evakuatsioonijuht	22
2.6 Tulekahju kustutamine ja leviku piiramine	22
2.7 Päästemeeskonna vastuvõtmine	23
3. Evakuatsiooni skemaatilised plaanid	24

Üldosa

Käesolev tulekahju korral tegutsemise plaan kirjeldab Tartu Ülikooli Raamatukogu evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise korda, võttes arvesse hoone tuleohutusalseid erisusi. Plaan koosneb tegevuskavast ja skeemidest. Tegevuskava eesmärk on kirjeldada evakuatsioonikorraldust ja tuleohutuspaigaldisi, et tagada töötajate ning teiste hoones viibivate isikute ohutus tulekahju korral. Skeemidel on näidatud korruste kaupa graafiliselt koridoride, trepikodade, ruumide, evakuatsiooniteede ja -pääsude, hädaväljapääsude, tulekahju teatenuppude, tuletõrje voolikusüsteemi kappide ja tulekustutite asukohad ning muud olulist tähistust omavad asjaolud. Plaan tehakse allkirja vastu teatavaks kogu asutuse töötajatele.

1. Asutuse ja hoone iseloomustus

1.1 Asutuse personal ja tööaeg

Maja on külastajatele avatud:

E-R 09.00 - 22.00

L 10.00 - 20.00

P 10.00 - 17.00

Kahel korral aastas eksamisessioonide ajal on avatud ööraamatukogu E-N kella 09.00 - 00.00.

Keskmiselt külastab päeva jooksul Tartu Ülikooli Raamatukogu ligikaudu 1400 inimest. Korraga võib majas olla maksimaalselt 1000 inimest. Külastatavus on kõige suurem õhtusel ajal ja kõige väiksem hommikuti. Üldjuhul hoones ei viibi isikuid, kes ei ole võimelised iseseisvalt liikuma. Erandjuhtudel võib hoones viibida maksimaalselt 5 liikumispuudega inimest.

Personal: E-R 09.00 - 17.00 on erinevates asutuse allüksustes tööl ligikaudu 180 inimest. Tööpäeviti peale kella 17.00 ning nädalavahetusel on hoones tööl 10 -15 inimest. Tööajal ja väljaspool ehitise kasutusaega on majas alati vähemalt kaks sisevalvetöötajat. Tuletõrjevalvur paikneb hoone peasissepääsu lähedal (Struve tänav) ning teine valvur paikneb teenistussisepääsu juures (Akadeemia tänav).

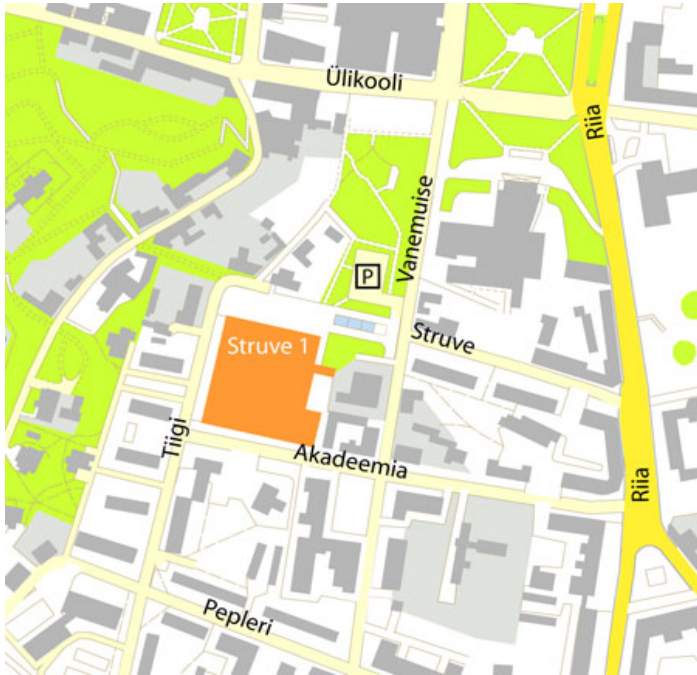
1.2 Hoone iseloomustus

1.2.1 Hoone pindala ja korruste arv

Hoone asub Tartus Vanemuise, Struve, Akadeemia ja Tiigi tänava vahelisel alal. Päästetehnikaga on hoonele tagatud hea ligipääs. Hoone üldpindala on 27000m².

Raamatukoguhoone on seitsme korrusega ehitis, millel on neli maapealset korrust ja kolm maa-alust korrust (keldrikorrust). Hoone on keerulise ülesehitusega, sest lisaks põhikorrustele on hoones ka poolkorrused. Pealmaakorrustel asuvad peamiselt lugejate teenindamiseks mõeldud ruumid ja töötajate kabinetid. Lisaks teatme- ja valdkonnasaalidele on veel fonoteek, näituseruum, individuaaltööruumid ja konverentsikeskus. Keldrikorrustel ja poolkorrustel asuvad hoidlad ja tehnilised ruumid.

Asendiplaan

III keldrikorruse pindala on 81.0 m² - hoidlad

II keldrikorrus pindala on 3877.6 m² - hoidlad C1-C5

I keldrikorrus pindala on 4369.8 m² - hoidlad B1-B5

I korrus pindala on 6635.3 m² - fuajee, garderoob, kohvik, rendipinnad, A1-A5 hoidlad, fondid, tehnilised ruumid.

II korrus pindala on 6755.3 m²- arvutiklass, lugemissaal, raamatute kataloogid, ajalehtede arhiiv, kho, teatmekirjandussaal, konverentsikeskus, töökabinetid.

III korrus pindala on 5150.4 m² - lugemissaalid, lugemisboksid, töökabinetid.

IV korrus pindala on 133.9 m² - tehnilised ruumid.

1.2.2 Hoone tuleohutusalane ja tuleohtlikkuse iseloomustus

Tuleohutuse liigituselt kuulub hoone neljanda kasutusviisiga¹ hoonete loetellu (suurte rahvahulkade kogunemishoone). Maja kandekonstruktsioonid ja vahelaed on ehitatud tulepüsivatest ja mittepõlevatest materjalidest (raudbetoon, kivi) ning kandetarindite tulepüsivusaeg on üldjuhul 60 minutit. Hoone kuulub tulepüsivuse seisukohalt esimesse tulepüsivusklassi² (TP 1).

Tule ja põlemisgaaside leviku piiramiseks peavad erinevate kasutusotstarbega ruumid olema jagatud omaette tuletõkkeseksioonideks³. Hoone on valminud 1982 aastal, mistõttu ei ole hoone tänapäevaste nõuete kohaselt jagatud tuletõkkeseksioonideks (puuduvad sertifitseeritud tuletõkkeksed).

Hoone tehnosüsteemid on amortiseerunud ja võivad põhjustada tuleohtu. Samuti ei vasta hoone tänapäeval kehtestatud teistele olulistele tuleohutusnõuetele. Kogu hoonesse ei ole paigaldatud automaatset tulekahjusignalisatsioonisüsteemi, mistõttu ei ole kõikjalt kiire tulekahju avastamine tagatud, samuti on turvavalgustus paigaldatud osaliselt, voolikusüsteem on amortiseerunud ning kõik evakuatsioonipääsud ei ole seestpoolt võtmeta avatavad.

Hoone saalid ja hoidlad paiknevad suurtel pindaladel ning ruumides on suur põlemiskoormus. Suure põlemiskoormusega hoidlates ei ole automaatset tulekustutussüsteemi, mis takistaks tulekahju levikut, mistõttu on tuleoht ja tule leviku võimalus hoones suur. Tulekahju korral võivad hävida asendamatud kultuuriväärtused ja tulekahjuga kaasnev suits ja kustutusvesi võib põhjustada märgatavat ainelist kahju ka teistele hoidlatele.

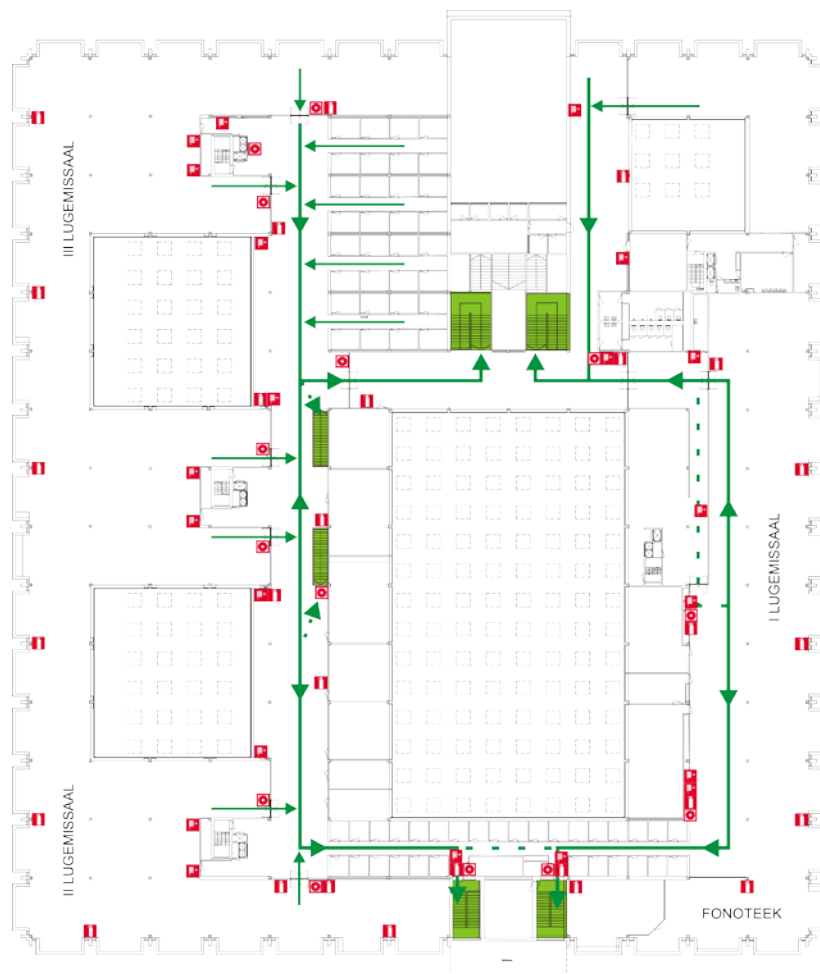
¹ Vastavalt Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrusele nr 315 „Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded”

² Ehitised jagatakse tulepüsivuse seisukohalt kolme klassi tähistusega TP1, TP2 ja TP3. Ehitise nõutava tulepüsivusklassi määravad ehitise kasutusviis, korruste või sektsiooni pindala, korruste arv ja ehitise kõrgus, selles viibivate inimeste arv, eripõlemiskoormus, ehitises toimuva tegevuse tuleohtlikkus. TP1-klassi kuuluv ehitis püstitatakse põhiliselt mitte põlevatest ehitusmaterjalidest.

³ Tuletõkkeseksioon on hoone osa või üksik ruum, millest tule levik väljapoole on tuletõkketarindite või muude tõhusate vahendite abil ettemääratud aja jooksul takistatud.

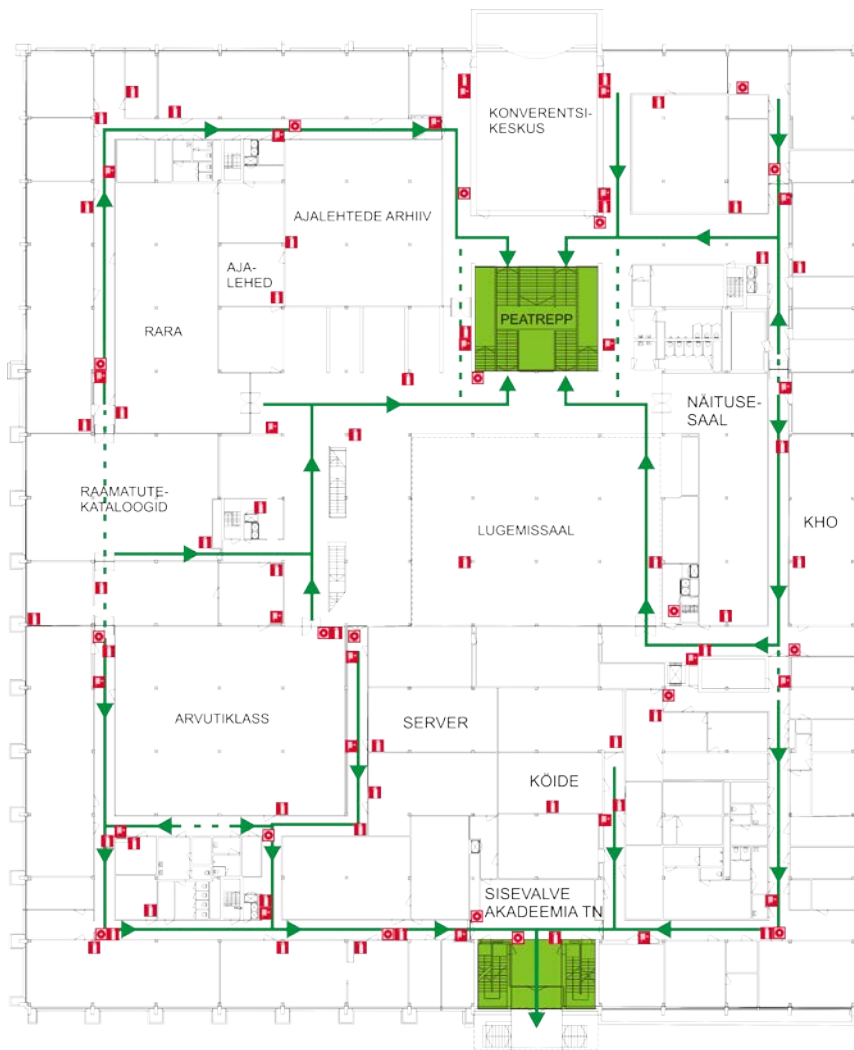
1.2.3 Evakueerumisvõimalused

Hoonel on kaks peamist väljapääsu. Peauks avaneb Struve tänavale I korruse tasapinnalt ning teine uks Akadeemia tänavale II korruse tasapinnalt. Hoone fuajeest I korruselt tõuseb peatrepikoda III korrusele. Akadeemia tn pool on kaks kõrvuti asetsevat trepikoda. Üks trepikoda ulatub III korruselt kuni III keldrikorruseni. Teine kõrval asetsev trepikoda ulatub III korruselt kuni I korruseni. Kui evakuatsiooniks mõeldud trepikodasid suure suitsu tiheduse tõttu kasutada ei saa on hädaolukorras lubatud kasutada lugemissaalidest kuni hoidlateni viivaid metalltrepiga trepikodasid. Kolmandalt korruselt, teenindusosakonna ruumide juurest pääseb II korrusele ka mööda lahtisi treppe. Evakuatsiooniteed kulgevad hoones piki koridore.

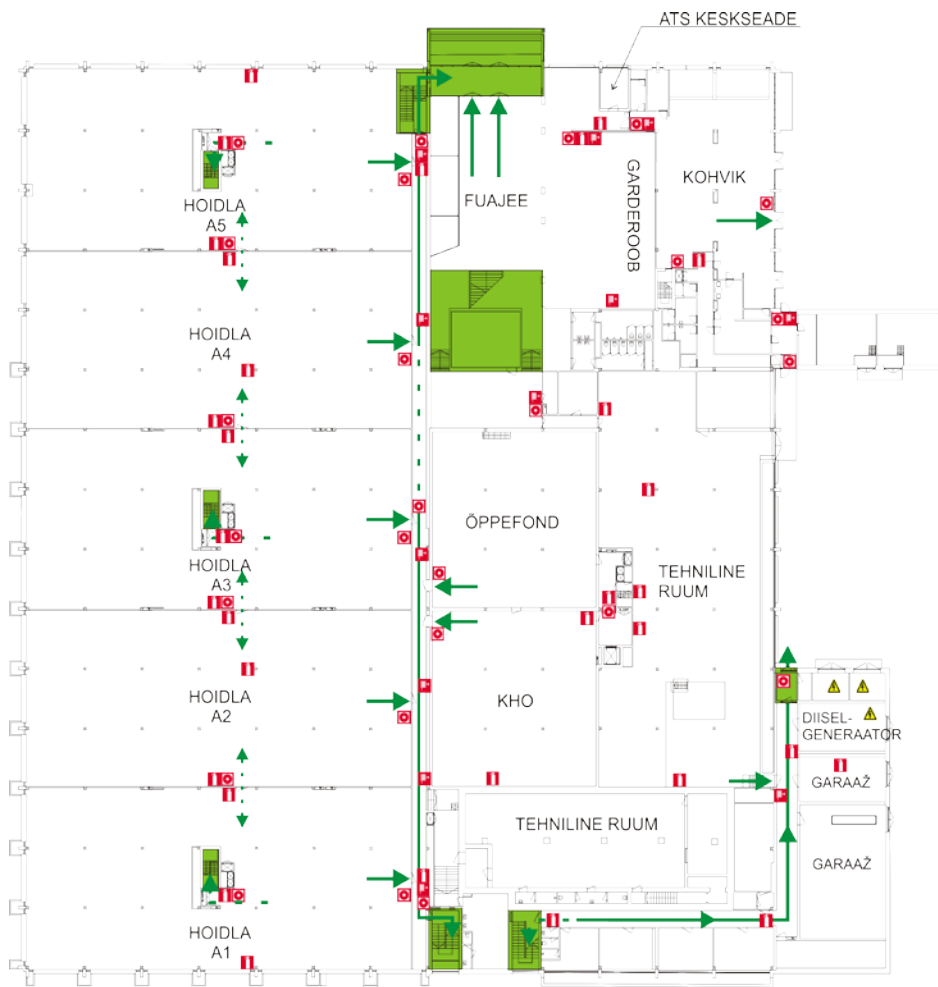
Kolmas korrus on jagatud kolmeks vastutuspiirkonnaks:

1. I lugemissaal, vana kohviku ala, söögituba, konverentsisaali teeninduse osa- inimesed evakueerida peatrepikotta. Fonoteegist ja fonoteegi tööruumidest ja I lugemissaali Akadeemia tn poolsest osast suunata inimesed Akadeemia tänava trepikotta.
2. II lugemissaal, teenindusosakonna ja referentide tööruumid, õppekabiinid, RVL, P-Ameerika teabekeskus- inimesed evakueerida Akadeemia tn trepikotta.
3. III lugemissaal, teadustöö kabiinid- evakueerida inimesed peatrepikotta.

Teine korrus on jagatud kuueks vastutuspiirkonnaks:

1. Töötajate ruumid -Tiigi & Struve tn. poolses nurgas (katalogidest kuni konverentsi saalini)- suunata inimesed peatrepikoja kaudu esimese korruse peauksest õue.
2. Direksioon, konverentsikeskus- suunata inimesed peatrepikoja kaudu esimese korruse peauksest õue.
3. RARA saal, ajalehtede hoidla- suunata inimesed peatrepikoja kaudu esimese korruse peauksest õue.
4. Töötajate ruumid Kataloogisaalist Akadeemia tn. valvurini, arhiiv, kohvinurk, suitsuruum – suunata inimesed Akadeemia tn väljapääsu kaudu otse õue
5. II korruse arvutiklass ja lugemissaal- suunata inimesed Akadeemia tn väljapääsu kaudu otse õue.
6. KHO tööruumist kuni Akadeemia tn. valvurini, desinfektorid, köitekoda, Mandragora, digiteerimine – suunata inimesed Akadeemia tn väljapääsu kaudu otse õue.

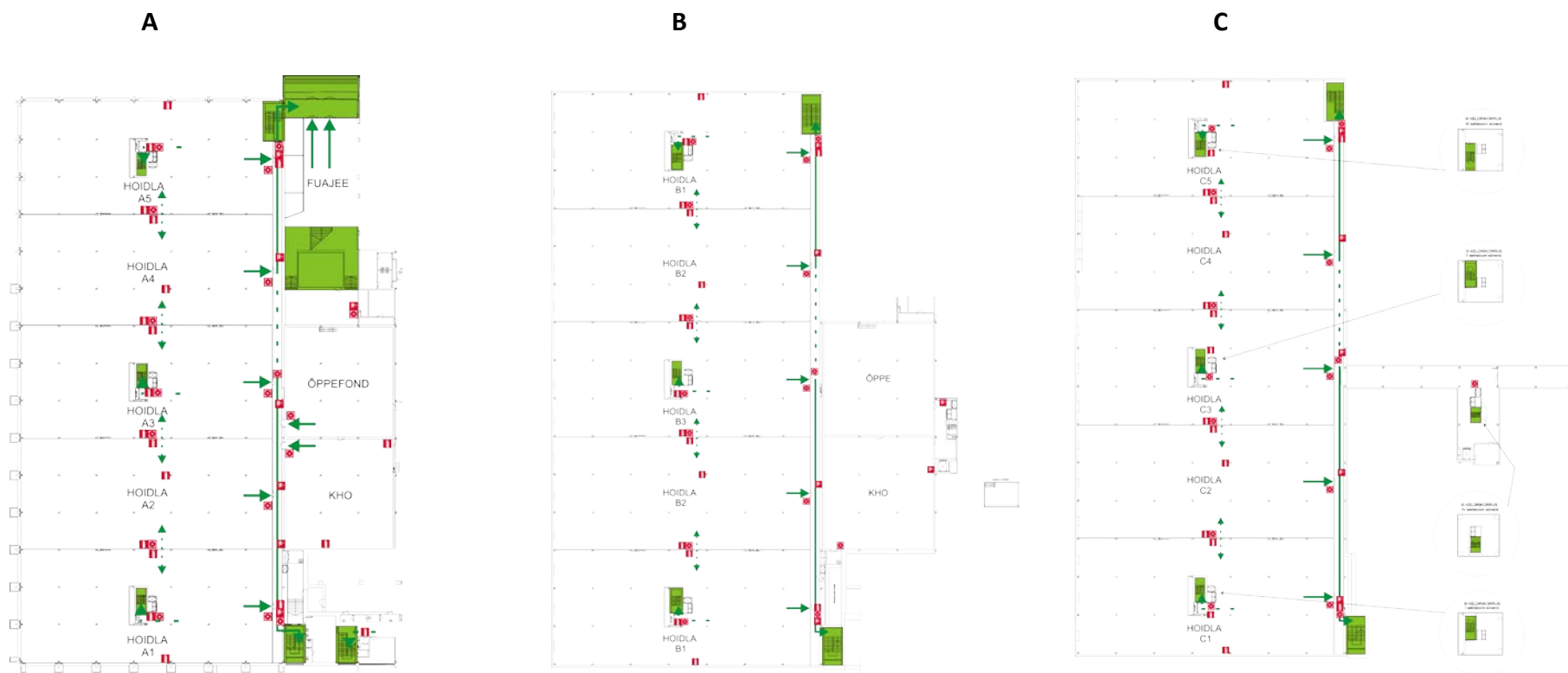

Esimene korrus on jagatud kaheks vastutuspiirkonnaks:

1. Tehniline teenistus, tehnoruumid - suunata inimesed hooviväljapääsu kaudu õue.
2. Fuajeest - suunata inimesed peauksest õue & kohvikust on otseväljapääs õue.

Hoidlad

Igast hoidlaboksist saab evakueeruda piki hoidlate tagaseina kulgevasse koridori. Koridori mõlemas otsas on trepikoda, mille kaudu pääseb maapinnale. Struve tänava poolsest trepikojast saab õue esimese korruse tasapinnalt ja Akadeemia tänava trepikojast teise korruse tasapinnalt. Hoidlatest saab evakueeruda ka läbi kolme trepikoja, mis läbivad hoidlaid A1-C1, A3-C3 ja A5-C5. Nendest hoidlaboksidest saab tõusta teisele või kolmandale maapealsele korrusele ning liikuda mööda evakuatsioonikoridore peatrepikoja või Akadeemia tänava trepikoja suunas.

1.3 Tuleohutuspaigaldised

Tulekahju avastamiseks, kustutamiseks, ohutu evakuatsiooni läbiviimiseks ja varakahjude vähendamiseks on hoones järgmised tuleohutuspaigaldised⁴:

- automaatne tulekahjusignalisatsioon;
- tulekustutid ja tuletõrje voolikusüsteem;
- turvalgustussüsteem.

1.3.1 Automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem

Hoones on automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem (edaspidi ATS), mis annab automaatselt teate tekkinud tulekahjust, samuti oma töövalmidust ohustavast rikkest.

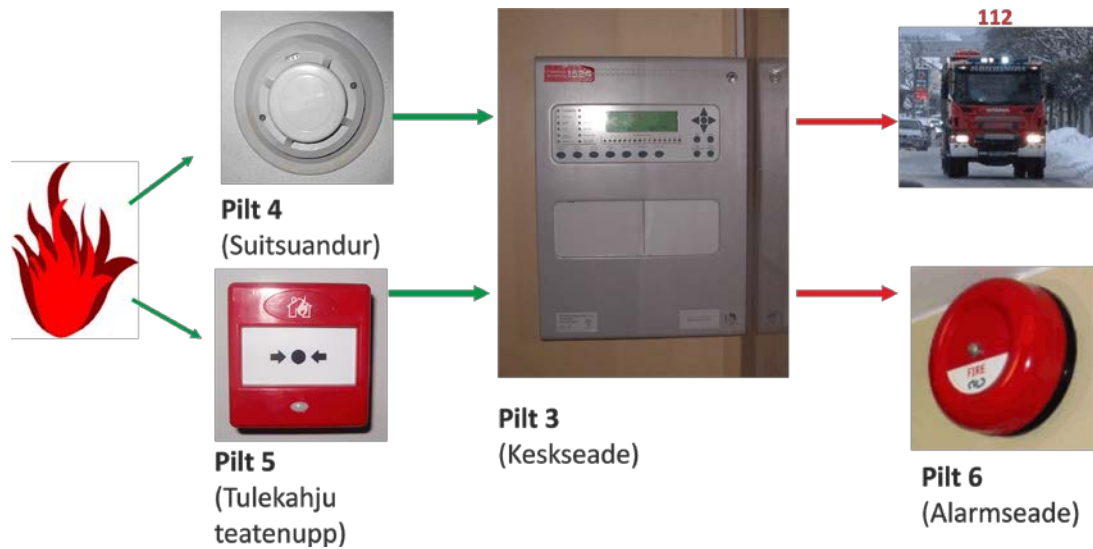
ATS koosneb:

- **Keskseadmest** (pilt 3) - mille abil antakse tulekahjuanduritele nende tööks vajalik energia ja mida kasutatakse andurite poolt antud tulekahju teate vastuvõtmiseks, teate kuuldavaks ja nähtavaks tegemiseks ning tulekahjukolde asukoha kindlaksmääramiseks. ATS keskseade asub Struve tänava peasissepääsu juures tuletõrjevalvuri tööruumis.
- **Tulekahjuanduritest** (pilt 4) - mis jälgivad pidevalt või lühikeste ajavahemike järel kontrollitaval alal tulekahju tekkimisega seotud füüsikalisi ja keemilisi nähtusi. Tulekahju korral annavad signaali põlemisest keskseadmesse.
- **Tulekahju teatenupust** (pilt 5) - mille abil tulekahju teade antakse keskseadmesse käsitsi. Tulekahju teatenupud asuvad väljapääsude kõrval ja evakuatsiooniteedel. Tulekahju teatenuppude asukohad on käesoleva tegevuskava evakuatsiooniskeemidel peatükis 3.
- **Alarmseadmest** (pilt 6) - mille abil tulekahjuteade antakse helisignaalina.

ATS-i tööpõhimõte

ATS rakendub tööle kui vajutatakse tulekahju teatenupule või kui tulekahjuandurid reageerivad põlemisel eralduvale suitsule või kuumusele. Süsteem võib erandkorras käivituda ka rikke tagajärjel (tolmused andurid jne). Tulekahjuteade jõuab ATS keskseadmesse, mis käivitab koheselt häirekellad, fikseerib piirkonna, kust häire saabus ning kajastab vastava info ka keskseadme ekraanile. Tulekahjuteade edastatakse automaatselt Lõuna-Eesti häirekeskusesse, kes annab lähimale päästekomandole väljasõidukorralduse.

⁴ Seade või tehnosüsteem, mis on mõeldud tulekahju avastamiseks, tule ja suitsu leviku takistamiseks ning ohutuks evakuatsiooniks ja päästetööks.

1.3.2 Tulekustutid ja tuletõrjevoolikusüsteem

Tulekustutid ja tuletõrjevoolikusüsteem on mõeldud tulekahju kustutamiseks ühe inimese poolt tulekahju algaasis⁵. Hoones on paigaldatud 6 kg pulberkustutid ja süsihappegaaskustutid (pilt 1). Tulekustutite asukohad on käesoleva tegevuskava evakuaatsiooniskeemidel peatükis 3.

Pilt 1
(6kg pulberkustuti ja CO₂)

⁵ On süttinud tulekahju kõige varasem faas. Ruumi temperatuur selles faasis on umbes 38 °C. Hapniku sisaldus õhus umbes 20%. Algaasi ajaline kestvus on keskmiselt 1-4 minutit. Algaasis olevat tulekahju on võimalik kustutada esmaste tulekustutusvahenditega. Alates hetkest, kui põlevatest ainetest eraldunud põlevgaaside segu on saavutanud temperatuuri 300 °C, algab tulekahju järgmine faas ehk üleveeremise faas, mida esmaste tulekustutusvahenditega kustutada ei ole võimalik.

Pulberkustuti kustutab efektiivselt A, B ja C klassi tulekahjusid. Süsihappegaas (CO₂) kustutab B klassi tulekahjusid. NB! Pulberkustutit ja süsihappegaaskustutit võib kasutada kuni 1000V pingega elektrijuhtmete ja -seadmete tulekahjude kustutamiseks.

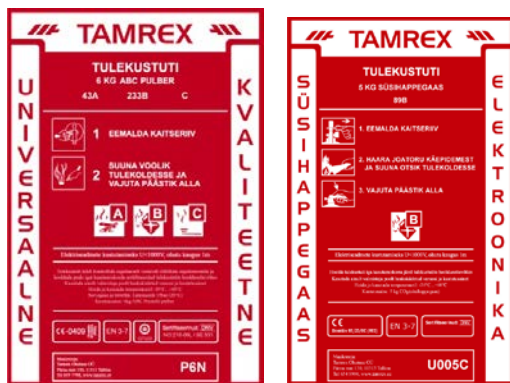
A klassi tulekustuti kustutab tahkete, peamiselt orgaanilise päritoluga ja põlemisel hõõguvate ainete tulekahjusid (puit, paber, tekstiil, põlevad kiudained jms);

B klassi tulekustuti kustutab põlevvedelike ja tahkete sulavate ainete tulekahjusid (õli, bensiin, lahustid, vaigud, liimid, rasv, enamik plaste jms);

C klassi tulekustuti kustutab gaaside tulekahjusid (maagaas, atsetüleen, propaan, vesinik jms);

Enne tulekustuti kasutamist

Enne kustuti kasutamist tuleb jälgida tulekustuti peal toodud kasutusjuhiseid (pilt 2). Seda selleks, et saada teada, millise tulekahju klassi jaoks on konkreetne tulekustuti mõeldud ja kuidas toimub tulekustuti töölerakendamine.

Pilt 2

(tulekustuti pealdis)

Pulberkustuti kasutamine

- võta tulekustuti seinalt;
- kustutades ole tulekoldest 3-5 m kaugusele hoides tulekustutit ainult alumisest käepidemest ning eemalda kaitseriiv (splint);
- haara vooliku otsast ning suuna kustutusaine juga tulekoldesse;
- vajuta tugevasti päästikule (käepideme ülemisele hoovale);
- tahkete esemete või materjalide kustutamisel tuleb tulekustutusaine pühkivate liigutustega suunata kõige intensiivsema põlemise koha pinnale;
- suurema põlengu kustutamiseks tuleb samaaegselt kasutada mitut tulekustutit;
- välitingimustes tuleb kustutajal tulekolde suhtes valida tuulepealne asend;
- lahtises ja madalate äärtega nõus süttinud vedeliku kustutamisel tuleb kustutusaine suunata vedeliku pinna suhtes kaldu, soovitavalt vastu mahuti siseseina;
- mahavalgunud põleva vedeliku kustutamist tuleb alustada äärtelt ning järkjärgult katta tulekustutusainega kogu põlev pind;
- tulekustuti kasutamine selleks mitte ettenähtud otstarbeks on keelatud.

Süsihappegaaskustuti kasutamine:

- võta tulekustuti seinalt;
- eemalda kaitseriiv (splint);
- vajuta tugevasti päästikule (käepideme ülemisele hoovale);
- NB! CO₂ kustuti efektiivne kustutuskaugus on 1 m ja kustutit tuleb hoida võimalikult vertikaalselt, et mitte takistada süsihappegaasi normaalset väljumist;
- külmetushaavade vältimiseks ei tohi palja käega kinni võtta töötava süsihappegaaskustuti väljalaskelehtrist, samuti ei tohi juga suunata inimese katmata kehaosale. Juhul kui on süttinud inimesel seljas olevad riided, siis ei tohi kustutamisel kasutada süsihappegaas kustutit – sealt väljapaiskuv nn. lumepilv tekitab väga madala temperatuuri (ca -70°C), mille tagajärjel tekivad inimesel külmapõletuse haavad;
- pärast süsihappegaaskustuti kasutamist ruumis, tuleb kõigil ruumist väljuda ja ruum tuulutada.

Tulekustutiga töötamisel pea meeles :

- tahkete esemete või materjalide kustutamisel tuleb kustutusaine suunata kõige intensiivsema põlemise kohta, alustada enese eest ja liikudes edasi vastavalt tule kustumise kiirusele nõ. pühkivate liigutustega kattes eseme pinna kustutusainega;

- lahtises ja madalate äärtega anumates süttinud vedeliku kustutamisel tuleb kustutusaine suunata vedeliku pinna suhtes kaldu, soovitatavalt vastu mahuti siseseina;

- mahavalgunud põleva vedeliku kustutamist tuleb alustada äärtelt ning järk-järgult katta kustutusainega kogu põlev pind;

Suurema põlengu puhul kasuta üheaegselt mitut kustutit.

Välitingimustes kustutades seisa tulekahjukohas ülalpool tuult;

Peale kustutamist tuleb kustutit alati hooldada

Tuletõrje voolikusüsteemi kasutamine

Tuletõrje voolikusüsteem koosneb: kraanist, voolikust ja joatorust.

Tuletõrjevoolikusüsteemi kasutamisel pea meeles:

- **enne veega kustutamist tuleb alati ruum voolu alt vabastada;**

- võimalusel tegutsege kahekesi- üks kerib vooliku põlengu suunas täielikult lahti ja sulgeb joatoru kraani;
- teine avab märguande peale kapis oleva kraani;
- liikuge kahekesi survestatud voolikuliiniga põlemiskoldeni;
- kustutage kõige intensiivsemat põlengu kohta.

1.3.3 Turvavalgustussüsteem

Hoone evakuatsioonipääsud ja - teed on osaliselt tähistatud evakuatsioonivalgustusega (pilt 7), mille eesmärk on tagada ruumides viibijatele turvaline lahkumine mööda evakuatsiooniteid hoonest välja.

Olemasolevad valgustid on autonoomsed ja varustatud akudega. Voolukatkestuse korral jäävad valgustid põlema vähemalt üheks tunniks.

Pilt 7

2. Tegevusjuhised tulekahju korral

Sõltumata konkreetsest olukorrast kujuneb iga õnnetusjuhtumi puhul evakuatsioon tavaliselt suureks kaoseks ja peataolekuks. Järgneva peatüki eesmärk on kirjeldada evakuatsioonikorraldust ja tegevusi, et tagada töötajate ning teiste hoones viibivate isikute ohutus tulekahju või muu õnnetusjuhtumi korral.

Järgnevad tegevusjuhised on üles ehitatud lähtuvalt objekti eripärast ja eeldab, et töötajad on läbinud tulekahjuõppuse teoreetilise osa.

Tulekahju korral peavad töötajad ja vastutavad töötajad viima läbi järgnevad tegevused:

- tulekahju avastamine (peatükk 2.1)
- kõne 112 (peatükk 2.2)
- evakuatsioonihäire andmine (peatükk 2.3)
- evakuatsiooni korraldamine (peatükk 2.4)
- personali loendus (peatükk 2.5)
- kustutamine ja tulekahju leviku piiramine (peatükk 2.6)
- koostöö päästemeeskonnaga (peatükk 2.7)

Tegevusjuhistes kasutatavad mõisted:

Evakuatsioonihäire – ATS häirekellade **teistkordne** rakendumine ja helisema jäämine või evakuatsiooni eest vastutava töötaja **suuline evakuatsioonikorraldus**, mis annab märku ohuolukorrast ja mille puhul tuleb hakata kõigil objektidel viibivatel inimestel hoonest evakueerima.

Evakuatsioonijuht – töötaja, kelle ülesanne on evakuatsiooni operatiivne juhtimine, loendustulemuste kokkuvõtmine ja päästemeeskonna vastuvõtmine (Lisa 1).

Evakuatsiooni eest vastutav isik – töötaja, kellel on ülesanne tagada evakuatsiooni läbiviimine oma vastutuspiirkonnas (Lisa 1).

ATS- i eest vastutav töötaja – tuletõrjevalvur, kelle ülesanne on ATS häire kontroll ja evakuatsioonikorralduse andmine (Lisa 1).

Töötaja – hoonest viibiv isik, kes on teadlik hoone evakuatsioonikorraldusest

Kogunemiskoht – hoonest väljaspool ohutus kauguses paiknev ala, kuhu kogunevad evakueerunud inimesed (töötajad ja külastajad Vanemuise kontserdimaja fuajees ja vastutavad töötajad hoone peaukse juures Struve tn).

Loendus – kogunemiskohas teostatav personali evakueerituse kontroll.

Päästetööde juht – päästetöid juhtiv Päästeasutuse esindaja (esmane PTJ sinise kiivriga, hiljem punase või kollase kiivriga päästeametnik).

Hädaabikõne – kõne ohuolukorra kohta Häirekeskuse hädaabinumbri 112.

Tulekahjutunnused – ATS häirekellade rakendumine ning suitsu või leegi nägemine.

Tulekahju – kontrollimatu väljaspool spetsiaalset tulekollet kulgev põlemisprotsess, mida iseloomustavad kuumuse ja suitsu eraldumine ning tekkiv varaline kahju ning oht inimese elule või tervisele.

Evakuatsioonitee – hoonest kulgev vabalt läbitav, ohutu ja evakuatsioonimärgistusega tähistatud liikumistee evakuatsioonipääsuni.

Evakuatsioonipääs – evakuatsioonitee lõpus paiknev vabalt läbitav ukseava.

2.1 Tulekahju avastamine

Tulekahju võib avastada:

1. töötaja;
2. raamatukogu külastaja;
3. suitsu- või temperatuuriandur .

Kui töötaja näeb tulekahjutunnuseid või kui raamatukogu külastaja teavitab töötajat suusõnaliselt tulekahjust on töötaja kohutatud vajutama tulekahju teatenupule, mis rakendab tööle häirekellad kogu hoonest ja tulekahjuteade jõuab ATS - eest vastutava töötajani.

Kui suitsu- või temperatuuriandur avastab tulekahju käivituvad häirekellad ja tulekahjuteade jõuab ATS - eest vastutava töötajani.

2.1.1 ATS-i eest vastutav töötaja

ATS häirekellade rakendumise korral on ATS-i eest vastutava töötaja põhiülesandeks tulekahju asukoha tuvastamine ja häiret andnud piirkonna kontrollimine. Pea meeles, et signaal läheb otse Päästeameti häirekeskusesse ja kohale saadetakse päästemeeskond.

ATS-i eest vastutava töötaja tegevused ATS häirekellade rakendumisel	
1.	vaigista puldist häirekellad
2.	tuvasta ATS keskseadme ekraanilt tulekahjuteate asukoht
3.	liigu piirkonda, kust ATS tulekahju avastas ja teosta tsooni kontroll või helista vastava piirkonna evakuatsiooni eest vastutavale isikule, kes teostab tsooni kontrolli (Lisa 1)
4.	tuvastades tulekahju, teosta hädaabikõne 112 (peatükk 2.2) ja anna evakuatsioonihäire (peatükk 2.3)
NB!	<p><i>Kui tuvastad väikese põlengu, mida on võimalik koheselt kustutada, võta seinalt tulekustuti ja kustuta tulekahju (peatükk 2.6)! Peale tulekahju kustutamist tuuluta ruumid ja taasta ATS töö.</i></p> <p><i>Kui ATS häirekontrolli käigus tulekahju ei tuvasta, tee kindlaks häiresse läinud andur (häires oleval anduril põleb punane valgusdiod), teavita häirekeskust ning võimalusel taasta ATS-i töö ja fikseeri valehäire ATS hoolduspäevikusse. Kui süsteemi tööd ei ole võimalik taastada, helista 1524 ning pane ATS hooldusesse. Samuti teavita ATS rikkest süsteemi hooldajale.</i></p>

2.1.2 Tulekahju avastanud töötaja

Töötaja, kui näed tulekahjutunnuseid või osutab küllastaja tähelepanu tulekahjutunnustele ja ATS häirekellad ei ole käivitunud, siis sinu põhiülesandeks on hädaabikõne teostamine, tulekahju häirekellade käivitamine tulekahju teatenupust ja tulekahju kustutamine.

Töötaja tegevused, kes avastab tulekahju	
1.	lõpeta koheselt tööalane tegevus
2.	teavita valjuhäälselt lähedal asuvaid küllastajad ja suuna nad tulekahjukohast eemale
3.	käivita lähimast tulekahju teatenupust ATS häirekellad ja võimalusel teavita tulekahju asukoht tuletõrjevalvurile telefonil 5710

4.	teosta hädaabikõne 112 (peatükk 2.2) ja evakueeru hoonest (peatükk 2.4)
NB!	<i>Kui tuvastad väikese põlengu, mida on võimalik koheselt kustutada, võta seinalt tulekustuti ja kustuta tulekahju (peatükk 2.6)! Peale tulekahju kustutamist teavita juhtunust kindlasti tuletõrjevalvurile telefonil 5710.</i>

2.2 Tulekahjust teavitamine

Helista **112** ning edastage järgnevad andmed :

- tulekahju aadress- Struve 1, Tartu (Tartu Ülikooli Raamatukogu)
- mis põleb;
- kes tulekahjust teatab (perekonnanimi, ametikoht) ning öelda telefoninumber, mille kaudu kutsuti välja päästemeeskond;
- ära lülita telefoni välja peale teate edastamist, päästekorraldaja ehk kõne vastuvõtja võib lisainformatsiooni saamiseks veel teile tagasi helistada!

NB! Kui helistad asutuse lauatelefonilt vali hädaabinumbriks ette 0

Mobiiltelefonilt helistades pole oluline, kas telefonis on sees SIM – kaart või on peal klahvilukk. Juhul kui häirekeskusega liinide ülekoormuse tõttu kontakti ei saada, siis tuleks proovida helistada mobiiltelefoniga, millelt on eemaldatud SIM - kaart – see tagab kiirema ühenduse häirekeskusega (112-ga).

2.3 Evakuatsioonihäire edastamine

Viivitamatult tuleb evakuatsiooniga alustada ohtlikus piirkonnas ja teistes hoonesades niipea, kui kuulete **evakuatsioonihäiret või näete tulekahju tunnuseid:**

- **ATS häirekellade teistkordne rakendumine lühikese ajavahemiku jooksul ja helisema jäämine** - märguanne sellest, et tuletõrjevalvur on tuvastanud tulekahju, mis on ohtlik kõigile hoones viibivatele inimestele;
- **suusõnaline evakuatsioonikorraldus evakuatsiooni eest vastutava töötaja või evakuatsioonijuhi poolt** – edastatakse töötajatele ja küllastajatele peale ATS häirekellade teistkordset rakendumist või juhul kui ATS häirekellad süsteemi rikke tõttu ei käivitu. Võimalusel kasutatakse valjuhääldit kindlustamiseks evakuatsioonihäire kuuldavust. Ruuporid paiknevad W. Struve tänava sisevalve juures ning II ja III korruse teeninduslettides.

Kõik töötajad, kes ei viibi tulekahju lähedal ja ei näe tulekahju tunnuseid peavad teadma, et ATS häirekellade **esimesel** rakendumisel peab koheselt hakkama evakuatsiooniks valmistuma:

- tuleb lõpetada klientide teenindamine ning hoiatada kliente võimalikust ohust;
- tuleb valmis panna oma isiklikud asjad;
- tuleb oodata evakuatsioonihäiret või informatsiooni häirekellade rakendumise põhjusest.

NB! Järgnevad tegevused on töötajatele, kes on vastutavad evakuatsioonihäire edastamise ja inimeste teavitamise eest. Juhised kajastavad tegevusi ja isikute kontakttelefonide numbreid.

2.3.1 ATS-i eest vastutav töötaja

ATS-i eest vastutava töötaja põhiülesandeks on tulekahju korral evakuatsioonihäire edastamine, evakuatsioonijuhi ning juhtkonna teavitamine.

ATS-i eest vastutava töötaja tegevused peale tulekahju avastamist

1.	vajuta lähimale tulekahju teatenupule või keskseadmehel olevale nupule, mis käivitab teistkordselt ATS häirekella- evakuatsioonihäire
2.	helista evakuatsioonijuhile ning teavita tulekahju asukoht ning ulatus; helista juhtkonna esindajale (kontaktid LISA 1)
3.	ava peaukse kõik väljapääsud ja helista Akadeemia tänava valvurile ja anna korraldus avada uksed
4.	võta kaasa ATS paiknemisskeemid ja evakuatsiooniplaanid ning mine kogunemiskohta (peatükk 2.5)

2.3.2 Evakuatsioonijuht

Evakuatsioonijuhi põhiülesandeks on teavitada tulekahju asukohast lähtuvalt, prioriteetsuse järjekorras, evakuatsiooni eest vastutavaid töötajaid.

Evakuatsioonijuhi tegevused peale tulekahju avastamist või ATS häirekellade rakendumist

1.	ATS häirekellade rakendumise korral lõpeta koheselt tööalane tegevus
2.	ole valmis vastama ATS eest vastutava töötaja telefonikõnele
3.	saades info tulekahju asukoha kohta teavita esmalt otseses ohus olevaid inimesi ja seejärel kõiki teisi evakuatsiooni eest vastutavaid töötajaid prioriteetsuse järjekorras.
4.	evakueeru ise hoonest ja suundu kogunemiskohta (peatükk 2.5)
NB!	<i>Edastatav evakuatsioonikorraldus on järgmine: hoones on tulekahju! Palun kõigil viivitamatult hoonest evakueerida kõik külalised. Töötajad suunduge koos külalistega lähima evakuatsioonipäsu kaudu välisõue. Palun säilitada rahu! Võimalusel tuleb öelda ka tulekahju asukoht ja evakuatsioonitrepikojad, mida ei ole võimalik evakuatsiooniteede sattuud suitsu tõttu kasutada.</i>

2.3.3 Evakuatsiooni eest vastutav isik

Evakuatsiooni eest vastutavate isikute põhiülesandeks on evakuatsioonikorralduse edastamine oma vastutusala ruumides viibivatele töötajatele ja küllastajatele.

Evakuatsiooni eest vastutavate töötajate tegevused ATS häirekellade rakendumise korral	
	ATS häirekellade <u>esimese</u> rakendumise korral:
1.	lõpeta koheselt tööalane tegevus
2.	kontrolli visuaalselt oma vastutuspiirkonda ja hinda lähimate evakuatsiooniteede olukorda
3.	ava evakuatsioonipääsud või hädavaljapääsud
NB!	<i>Kui ATS häirekellad lühikese ajavahemiku (3min) jooksul ei käivitu teistkordselt ja evakuatsioonijuht ei ole teiega ühendust võtnud ning evakuatsioonikorraldust edastanud, siis arvatavasti on tegemist valehäirega. Uurige häire põhjus välja ja kindlasti teavitage oma vastutuspiirkonna töötajaid.</i>
	Evakuatsioonihäire korral või tulekahjutunnuste nägemisel:
4.	Alustage koheselt inimeste teavitamist ja paluge neil hoonest evakueeruda (peatükk 2.4)

2.4 Evakuatsiooni läbiviimine

NB! Järgnevad tegevused on kõikidele hoones viibivatele inimestele ja evakuatsiooni eest vastutavatele isikutele. Juhised kajastavad tegevusi, peale evakuatsioonihäire kuulmist.

2.4.1 Hoones viibivad isikud

Iga hoones viibiva töötaja põhiülesandeks on abistada evakuatsiooni eest vastutavat isikut küllastajate evakueerimisel ja kogunemiskohta suunamisel. Kõik töötajad, kes viibivad peale tööaega (peale kella 17.00) tööl on kohustatud kogunema teeninduslettide juurde abistama küllastajate evakueerimisel.

Hoones viibiva isiku ülesanded peale evakuatsioonikorralduse saamist	
1.	evakueeruge koos teie hooneosas olevate külalistega hoonest, kasutades selleks lähimat evakuatsioonipääsu (peatükk 1.2.3)
2.	sulgege lahkudes tööruumide uksed takistamaks suitsu levikut hoones
3.	nähes evakuatsiooniteele jäävates ruumides inimesi, sundige seal viibijaid evakueeruma

4.	hoonest väljudes suunduge koos külalistega kokku lepitud kogunemiskohta (peatükk 2.5)
-----------	--

2.4.2 Evakuatsiooni eest vastutav isik

Evakuatsiooni eest vastutavate isikute põhiülesandeks on oma vastutusala ruumide evakuatsiooni operatiivne juhtimine ja ruumide kontroll veendumaks, et kõik inimesed on evakueerunud.

Evakuatsiooni eest vastutavate töötajate tegevused evakuatsiooni korraldamisel:	
1.	suuna külalised ja töötajad lähimate ja ohutute väljapääsude poole
2.	teosta oma vastutuspiirkonna järelkontroll (vajadusel kaasa töötajaid)
3.	nähes evakuatsiooniteele jäävates ruumides ja koridorides inimesi, sundige seal viibijaid evakueeruma
4.	hoonest väljudes suunduge peaukse juurde ja andke evakuatsioonijuhile ülevaade oma vastutusala evakueerumisest
NB!	<p><i>Kui suitsu tõttu ei saanud kõiki oma vastutusala ruume üle kontrollida, teavitage sellest viivitamatult evakuatsioonijuhile.</i></p> <p><i>Evakuatsiooni korraldamisel on kõige tähtsam säilitada rahu. Evakueerimist juhtides tuleb rääkida võimalikult rahuliku ja valju häälega, püüdes haarata initsiatiivi. Paanikas inimesed täidavad käsklusi mõtlemata nende sisule. Viivitamatult tuleb maha suruda kõik paanika tegemise katsed.</i></p> <p><i>Külalised tuleb suunata õue ilma üleriideid kätte andmata!</i></p>

2.4.3 Üldised suunised evakueerumisel ja evakuatsiooni läbiviimisel

- Esmalt tuleb evakueerida inimesed, keda ähvardab tulekahju poolt kõige suurem oht (põlev hooneosa);
- kui selgub, et mõni inimene on jäänud ohutsooni ning tema päästmine on raskendatud tänu kõrgele temperatuurile ja suitsu tihedusele siis tuleb sellest viivitamatult teavitada telefonil 112 ja kohale saabunud päästjatele.

Evakueerimisel on kasulik meeles pidada:

- prioriteediks evakueerimisel peab olema – ohtlikus tsoonis viibivad inimesed esimesena;
- inimeste evakueerimisel on kõige tähtsam säilitada rahu;
- paanikas inimesed alluvad kergesti tugevale tahtele ja täidavad käsklusi mõtlemata nende sisule;
- evakueerimist juhtides tuleb rääkida võimalikult rahuliku ja valju häälega, püüdes haarta initsiatiivi;

- viivitamatult tuleb maha suruda kõik paanika tegemise katsed;

Näpunäiteid juhuks, kui olete sattunud väljapääsmatusse olukorda ehk päästetavaks:

- püüdke säilitada enesevalitsus ja olla rahulik;
- kui ruumist pole võimalik lahkuda, sulgege uks (seda lukustamata), toppige uksepilud ja ventilatsiooniavad kinni võimaluse korral veega niisutatud riidega;
- avage aknad, andke endast märku, hüüdke appi; helistage evakuaatsioonijuhile ja 112;
- kui tuli on ära lõiganud väljapääsuteed, ärge üritage tulerindest läbi murda (sama kehtib ka paksu suitsu korral);
- liikudes suitsuses ruumis või koridoris, ärge seiske püsti, vaid liikuge seinä ääres kas neljakäpukil või roomates, sest põranda ligidal on suitsu tihedus väiksem;
- kui te ei tea, kus tulekolle asub, pidage meeles, et enne ukse avamist tuleb ettevaatlikult katsuda ukse käepidet ning pinda, et kontrollida nende temperatuuri;
- ust avades tuleb alati jääda selle varju või varjata ennast ukse kõrval seinä ääres.

2.5 Kogunemiskoht

Olenemata sellest, millisest väljapääsust väljuti peavad kõik hoones viibinud inimesed liikuma määratud kogunemiskohta. Kogunemiskoht on töötajatel ja külastajatel Vanemuise kontserdimaja fuajees. Evakuaatsioonijuht, ATS eest vastutav töötaja ning evakuaatsiooni eest vastutavas töötajad peavad kogunema hoone peaukse juurde.

2.5.1 Töötajad

Töötajate põhiülesandeks on selgitada külastajatele, et tuleb liikuda kogunemiskohta, kuhu tuuakse kõikide inimeste üleriided.

Töötajate tegevused peale evakueerumist	
1.	juhatage külalised kogunemiskohta ja selgitage külastajatele tekkinud olukorda
2.	püüdke kogunemiskohas ülesse leida oma otsene juht ja kaastöötajad. Kui selgub, et mõni kaastöötaja on jäänud kadunuks püüdke talle helistada. Kui kõnele ei vastata tuleb kadunud inimesest teada anda otsesele juhile või evakuaatsioonijuhile.
3.	jääge kogunemiskohta, kuni edasiste korralduste saamiseni
NB!	<i>Otseste juhtide ülesandeks on kogunemiskohas välja selgitada, kas tema alluvad on jõudnud kogunemiskohta ja viia läbi töötajate loendus. Peale juhtkonnalt korralduste saamist on töötajad kohustatud abistama külaliste üleriiete transportimisel raamatukogust kogunemiskohta.</i>

2.5.2 Evakuatsiooni eest vastutav isik

Evakuatsiooni eest vastutavate isikute põhiülesandeks on peale evakueerumist koguneda hoone peaukse juurde ja anda evakuatsioonijuhile ülevaade oma vastutusala kontrolli tulemustest ning täita evakuatsioonijuhi ja juhtkonna korraldusi.

Evakuatsiooni eest vastutava töötaja tegevused peale evakueerumist	
1.	Kandke ette oma vastutusala kontrolli tulemustest evakuatsioonijuhile
2.	vajadusel abistage hoone valvamilisel, riiete transpordi korraldamisel jne

2.5.3 Evakuatsioonijuht

Evakuatsioonijuhi põhiülesandeks on koguda hoone peaukse juures infot evakuatsioonitulemuste ja tulekahju leviku kohta ja võtta vastu päästeteenistus.

Evakuatsioonijuhi tegevused	
1.	Ole peaukse juures ja kogu kokku andmeid evakuatsiooni tulemuste kohta
2.	kogu infot sündmuse kohta (kes mida nägi, kuhu võib sündmus arenenud olla, kas on löksu jäänud inimesi või ohvreid)
3.	võta vastu saabuv päästeteenistus (peatükk 2.7)

2.6 Tulekahju kustutamine ja leviku piiramine

Kui tulekahju saab alguse Sinu töökoha läheduses, informeeri tulekahjust läheduses olevaid inimesi, käivita ATS häirekellad ja alusta koheselt tulekahju kustutamist.

NB! Tulekahju kustutamiseks kasuta esmalt pulberkustutit või süsihappegaaskustutit, mitte voolikusüsteemi (amortiseerunud, elektrilöögi oht). **Elektriseadmete kustutamisel pulber või süsihappegaaskustutiga on minimaalne ohutu kaugus 1m.**

Pulberkustuti kasutamine

- võta tulekustuti seinalt;
- kustutades ole tulekoldest 3-5 m kaugusele hoides tulekustutit ainult alumisest käepidemest ning eemalda kaitseriiv (splint);
- haara vooliku otsast ning suuna kustutusaine juga tulekoldesse;
- vajuta tugevasti päästikule (käepideme ülemisele hoovale).

Süsihappegaaskustuti kasutamine:

- võta tulekustuti seinalt;

- eemalda kaitseriiv (splint);
- vajuta tugevasti päästikule (käepideme ülemisele hoovale);

NB! CO₂ kustuti efektiivne kustutuskaugus on 1 m ja kustutit tuleb hoida võimalikult vertikaalselt, et mitte takistada süsihappegaasi normaalset väljumist;

Juhul, kui tulekahju on levinud suuremale alale (kogu ruum) või on tegemist paksu suitsu ja suure kuumusega on peamiseks eesmärgiks selle piiramine ja lokaliseerimine ruumi (de) piires. Selleks tuleb sulgeda ukсед põlengu piirkonnas takistades sellega tule kiiret levikut ning vähendades hapniku pealevoolu. Samuti tagab uste sulgemine ohutuma evakuatsiooni (suits ei levi evakuatsiooniteedele ja -trepikodadesse).

2.7 Päästemeeskonna vastuvõtmine

Päästemeeskond saabub sündmuskohale üldjuhul ca 5-10 minutit peale hädaabikõne teostamist või ATS signaali automaatset edastamist. Oluline on, et selleks ajaks on suudetud viia läbi evakuatsioon ja saadud esmased andmed vastutavatelt töötajatelt evakuatsiooni tulemustest. Saabuva päästemeeskonna võtavad vastu ATS-i eest vastutav töötaja (väljaspool tööaega) ja evakuatsioonijuht (töö ajal), kes annavad päästetööde juhile esmase vajaliku info:

- tulekahju tekkekoht ja ligipääs selleni (võimalusel näidata joonisel);
- kas hoonesse on jäänud inimesi ja kus nad võivad asuda (näidata joonisel);
- kontrollimata suitsuga täitunud hooneosa (näidata joonisel);
- kust saab välja lülitada elektrivarustuse.

Peale esmase info andmist tuleb objekti esindajal jääda kättesaadavaks (paikneda samas kohas), kuna olukorra hindamise käigus võivad päästjad vajada lisainfot, hoone võtmeid jne!

3. Evakuatsiooni skemaatilised plaanid

Lisa 1 Evakuatsiooni eest vastutavad isikud		
Evakuatsioonijuht- Martin Polikarpus – tel 5790; 5814 5065; asendab tuletõrjevalvur tel 5710		
Juhtkonna esindaja- Malle Ermel - tel 5744		
<i>Vastutuspiirkond</i>	<i>Vastutav isik</i>	<i>Asendav isik</i>
3. korrus		
I lugemissaal, fonoteek, fonoteegi tööruumid, vana kohviku ala, söögituba, konverentsisaali teenindus	Avo Kartul (5730)	Jelena Ivanova (5775)
II lugemissaal, teenindusosakonna ja referentide tööruumid, õppekabiinid, RVL, P.-Ameerika teabekeskus	Olga Einasto (5774)	Malle Ernits (5771)
III lugemissaal, teadustöö kabiinid	Olga Einasto (5774)	Malle Ernits (5771)
2. korrus		
Töötajate ruumid Kataloogisaalist Akadeemia tn. valvurini, arhiiv, kohvinurk, suitsuruum	Anneli Sepp (5787)	Heiki Epner (5796)
Direktsoon, konverentsikeskus	Ilona Smuškina (5749)	Kersti Kuusemäe (5703)
II korruse arvutiklass ja lugemissaal	Mare Pikk (5715)	Toomas Pruus (5740)
KHO tööruumid kuni Akadeemia tn. valvurini, desinfektorid, köitekoda, Mandragora, digiteerimine	Kadri Tammur (5745)	Kersti Jalas (5734)
RARA saal, ajalehtede hoidla	Ave Paesalu (5746)	Ülle Mölder (5746)
1. korrus ja hoidlad		
A korruse hoidlad	Reet Olev (5718)	Dispetšer (5715)
B korruse hoidlad	Anu Rjabinin (5721)	Dispetšer (5715)
C korruse hoidlad	Tiiu Täpsi (5724)	Dispetšer (5715)
Tehniline teenistus, tehnoruumid	Leo Puusepp (5707)	Valveelektrik (5765)
Fuajee & kohvik	Administraator (5764)	Infopunkti töötaja (5702)